

Nattbönen under Ramaḍān

Al-Qiyām eller Tarāwīḥ

Från Qiyām Ramaḍān av al-Albānī

Källa: Shaykh al-Munajjids frågor och svar

Innehåll

- Inledning
- Laylat al-Qadr och dess tid
- Att be qiyām gemensamt
- Varför Profeten ﷺ inte alltid ledde folket i qiyām
- Kvinnor får be i församling
- Antalet rak'āt i qiyām
- Att recitera Koranen i qiyām

- Tiden för qiyām
- Recitation under de tre rak‘āt för witr
- Du‘ā’ al-qunūt
- Vad som sägs i slutet av witr
- Två rak‘āt efter witr

Inledning

Abū Hurayrah (raḍīya Allāhu ‘anhu) sade: ”Profeten ﷺ brukade uppmuntra oss att be under natten i Ramaḍān utan att göra det obligatoriskt. Han sade: ’Den som ber under natten i Ramaḍān med tro och hopp om belöning – alla hans tidigare synder kommer att förlåtas.’ När Profeten ﷺ avled var det så här, det vill säga man bad inte tarāwīḥ gemensamt, och så var det även under Abū Bakrs (raḍīya Allāhu ‘anhu) kalifat ända till början av ‘Umars (raḍīya Allāhu ‘anhu) kalifat.”

‘Amr ibn Murrah al-Juhanī sade: ”En man från Quḍā‘a kom till Profeten ﷺ och sade: ’O Allāhs Profet! Vad säger du om jag vittnar om att det inte finns någon gud utom Allāh och att du, Muḥammad, är Hans sändebud, och jag förrättar de fem dagliga böerna, fastar månaden Ramaḍān, ber nattbönen i Ramaḍān och betalar zakāt?’ Profeten ﷺ svarade: ’Den som dör efter att ha gjort detta kommer att vara bland ṣiddīqīn – de som talar sanning – och martyrer.’”

Laylat al-Qadr och dess tid

2. Den bästa natten är Laylat al-Qadr, ty Profeten ﷺ sade: ”Den som ber under Laylat al-Qadr – och lyckas be just den rätta natten – med tro och hopp om belöning, alla hans tidigare synder kommer att förlåtas.”
3. Enligt den starkaste åsikten är Laylat al-Qadr den tjugosjunde natten i Ramaḍān. De flesta hadīther pekar på

detta, däribland hadīthen från Zurr ibn Ḥubaysh som sade: ”Jag hörde Ubayy ibn Ka‘b säga – och det hade sagts till honom att ‘Abdullāh ibn Mas‘ūd hade sagt: ’Den som följer sunna kommer att finna Laylat al-Qadr’ – Ubayy (raḍiya Allāhu ‘anhu) sade: ’Må Allāh visa honom barmhärtighet, han ville inte att folk skulle ta det för givet och nöja sig med att vara uppe en enda natt. Vid Honom vid vars sida det inte finns någon annan gud – och han svor utan att tveka – det är i Ramaḍān. Och vid Allāh, jag vet vilken natt det är. Det är den natt som Profeten ﷺ beordrade oss att be qiyām. Det är natten vars morgon är den tjugosjunde, och tecknet för detta är att solen stiger upp vit och utan strålar.’” I en annan hadīth återges detta direkt från Profeten ﷺ. (Muslim m.fl.)

Att be qiyām gemensamt

4. Det är tillåtet att be qiyām gemensamt, och det är bättre än att be ensam – ty det var så Profeten ﷺ gjorde och han

förklarade dess förtjänster. Abū Dharr (raḍiya Allāhu ‘anhu) sade: ”Vi fastade Ramaḍān med Profeten ﷺ och han ledde oss inte i qiyām förrän det var sju nätter kvar. Då ledde han oss i bön tills en tredjedel av natten hade gått. När det var sex nätter kvar ledde han oss inte. När det var fem nätter kvar ledde han oss i bön tills halva natten hade gått. Jag sade: ’O Allāhs Profet! Jag önskar att du fortsatte hela natten.’ Han sade: ’Om en man ber med imāmen tills denne är färdig, räknas det som att han bett hela natten.’ När det var fyra nätter kvar ledde han oss inte. När det var tre nätter kvar samlade han sin familj, sina hustrur och folket och ledde oss i qiyām tills vi fruktade att missa al-falāḥ.’ Jag frågade: ’Vad är al-falāḥ?’ Han svarade: ’Suḥūr.’ Sedan ledde han oss inte i qiyām mer det Ramaḍān.” (Sahīh hadīth från Sunan-författarna)

Varför Profeten ﷺ inte alltid ledde folket i qiyām

5. Profeten ﷺ ledde inte folket i qiyām resten av månaden eftersom han fruktade att det skulle bli obligatoriskt och att de inte skulle klara av det, såsom det framgår av en hadīth från ‘Ā’isha i al-Ṣaḥīḥayn med flera.

Efter Profetens ﷺ bortgång upphörde denna farhåga, ty Allāh hade redan gjort religionen fullständig. Skälet till att inte be qiyām gemensamt under Ramaḍān gällde inte längre, och den ursprungliga regeln – att bön i församling är föreskriven i Islam – återgick till att gälla. ‘Umar (raḍiya Allāhu ‘anhu) återupptog denna sedvänja, vilket omtalas i bland annat Ṣaḥīḥ al-Bukhārī.

Kvinnor får be i församling

6. Kvinnor får närvara vid bönen, vilket klargörs i hadīthen från Abū Dharr. Det är till och med tillåtet att utse en imām för kvinnorna och en annan för männen. Det återges att när ‘Umar (raḍiya Allāhu ‘anhu) samlade folket för att be qiyām utsåg han Ubayy ibn Ka‘b att leda männen och Sulaymān ibn

Abī Ḥathmān att leda kvinnorna. ‘Arfaja al-Thaqafī sade: ”‘Alī ibn Abī Ṭālib (raḍiya Allāhu ‘anhu) brukade beordra folket att be under natten i Ramaḍān och lät en imām leda männen och en annan leda kvinnorna. Jag var imāmen för kvinnorna.”

Detta är tillåtet så länge moskén är tillräckligt stor och församlingarna inte stör varandra.

Antalet rak‘āt i qiyām

7. Antalet rak‘āt är elva, och vi rekommenderar att man inte överstiger detta antal – ty Profeten ﷺ bad aldrig mer än elva rak‘āt. ‘Ā’isha (raḍiya Allāhu ‘anhā) tillfrågades om hur Profeten ﷺ bad i Ramaḍān och svarade: ”Profeten ﷺ bad aldrig mer än elva rak‘āt, vare sig i Ramaḍān eller annars. Han bad fyra rak‘āt – fråga mig inte hur vackra och långa de var. Sedan bad han fyra till – fråga mig inte hur vackra

och långa de var. Sedan bad han tre rak‘āt.” (Bukhārī, Muslim m.fl.)

8. En person kan be färre rak‘āt, även om det bara skulle vara en enda witr-rak‘a. Profeten ﷺ gjorde detta och talade också om det. ‘Ā’isha (radiya Allāhu ‘anhā) tillfrågades om hur många rak‘āt Profeten ﷺ bad i witr och svarade: *”Han brukade be fyra och tre, eller sex och tre, eller tio och tre. Han bad aldrig färre än sju och aldrig mer än tretton.”* (Abū Dāwūd, Ahmad m.fl.)

Profeten ﷺ sade angående witr: *”Witr är ett sant faktum. Den som vill kan be fem rak‘āt, den som vill kan be tre, och den som vill kan be en rak‘a.”*

Att recitera Koranen i qiyām

9. Vad gäller recitationen i qiyām – vare sig det gäller Ramaḍān eller andra tillfällen – satte Profeten ﷺ ingen fast gräns för hur mycket eller hur lite man ska recitera. Hans

recitation varierade: ibland var den lång och ibland kort. Ibland reciterade han ungefär motsvarande ”*Yā ayyuhā al-muzzammil*” – tjugo verser per rak‘a – och ibland något motsvarande femtio verser.

Han ﷺ brukade säga: ”*Den som ber på natten och reciterar etthundra verser kommer inte att nedtecknas som försumlig.*” I en annan hadīth: ”*...och reciterar tvåhundra verser, kommer att nedtecknas bland de hängivna och uppriktiga troende.*”

Under sjukdomsperioder reciterade han ﷺ de sju långa sūrorna i sina nattböner, det vill säga al-Baqarah, Āl ‘Imrān, al-Nisā’, al-Mā’ida, al-An‘ām, al-A‘rāf och al-Tawba.

Hudhayfah ibn al-Yamān, som bad bakom Profeten ﷺ, berättar att han ﷺ reciterade al-Baqarah, al-Nisā’ och Āl ‘Imrān i en långsam och genomtänkt takt.

Det är bevisat med den starkaste isnāden att när ‘Umar (raḍiya Allāhu ‘anhu) utsåg Ubayy ibn Ka‘b att leda folket i elva rak‘āt under Ramaḍān brukade denne recitera stycken om hundra verser, så att folket bakom honom lutade sig mot käppar av trötthet – och de var inte färdiga förrän strax innan Fajr.

Det återges också i en saḥīh hadīth att ‘Umar kallade till sig de ledande Koranrecitatörerna under Ramaḍān och sade till de snabbaste av dem att recitera trettio verser per rak‘a, till dem som läste i medeltakt att recitera tjugofem verser, och till de långsammaste att recitera tjugo verser.

Den som ber qiyām ensam kan be hur länge han önskar. Om de som ber bakom imāmen samtycker kan även imāmen förlänga bönen efter sitt eget omdöme. Ju längre bönen är desto bättre, men man bör inte gå till överdrift och tillbringa hela natten i qiyām utom i sällsynta fall. Man bör

följa Profetens ﷺ föredöme, som sade: *”Den bästa vägledningen är Muḥammads vägledning.”*

Den som leder som imām bör anpassa bönen till vad som är lätt för dem bakom honom, ty Profeten ﷺ sade: *”Om någon av er leder folket i bön, låt honom göra den kort – ty bland dem finns de svagaste, de gamla, de sjuka och de med angelägna behov. Men om han ber ensam, låt honom be så länge han vill.”*

Tiden för qiyām

10. Tiden för qiyām sträcker sig från efter ‘Ishā’ till Fajr, ty Profeten ﷺ sade: *”Allāh har lagt till en extra bön för er – witr – be den mellan ṣalāt al-‘Ishā’ och ṣalāt al-Fajr.”*

11. Att be i slutet av natten är bättre för den som klarar av det, ty Profeten ﷺ sade: *”Den som fruktar att han inte kommer att kunna vakna i slutet av natten, låt honom be witr i början av natten. Men den som tror att han kommer*

att kunna vakna i slutet av natten, låt honom be witr då – ty bön i slutet av natten bevittnas av änglarna och är bättre.”

12. Om valet står mellan att be i församling i början av natten och att be ensam i slutet av natten är det bättre att be med jamā‘ah, eftersom det räknas som att man bett hela natten.

Detta är vad ṣaḥāba gjorde på ‘Umars (raḍiya Allāhu ‘anhu) tid. ‘Abd al-Raḥmān ibn ‘Abd al-Qārī sade: ”Jag gick ut med ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb till moskén en natt i Ramaḍān och såg människorna spridda i moskén. Några bad ensamma och några bad i små grupper. ‘Umar sade: ’Vid Allāh, jag tror att det vore bättre om jag samlade dem alla bakom en läsare.’ Så han beslutade sig för att göra det och samlade dem bakom Ubayy ibn Ka‘b. Sedan gick jag ut med honom en annan natt och folket bad allihop bakom en imām. ‘Umar sade: ’Vilken god nyhet detta är! Det de går miste om’ – syftande på den sista delen av natten som de sover bort –

'är bättre än vad de gör.' Folket brukade be qiyām i början av natten."

Zayd ibn Wahb sade: *"Abdullāh brukade leda oss i bön under Ramaḍān och han brukade avsluta på natten."*

13. Profeten ﷺ förbjöd att be witr som tre sammanhängande rak'āt utan uppehåll och förklarade skälet: *"Gör den inte lik ṣalāt al-Maghrib."* Den som vill be witr som tre rak'āt måste alltså skilja den från Maghrib på något sätt. Det finns två godtagbara sätt: antingen genom att göra taslīm efter de två första rak'āt – vilket är det bästa sättet – eller genom att inte sitta till tashahhud efter de två första rak'āt, det vill säga be alla tre rak'āt utan uppehåll.

Recitation under de tre rak'āt för witr

14. Det är sunna att recitera *"Sabbih bismi Rabbika al-A'ālā"* (sūrat al-A'ālā, 87) i den första rak'an, *"Qul yā ayyuhā al-kāfirūn"* (sūrat al-Kāfirūn, 109) i den andra rak'an

och ”*Qul Huwa Allāhu Aḥad*” (sūrat al-lkhlāṣ, 112) i den tredje rak‘an. Ibland kan man dessutom lägga till ”*Qul a ‘ūdhu bi-Rabbi al-Falaq*” (sūrat al-Falaq, 113) och ”*Qul a ‘ūdhu bi-Rabbi al-Nās*” (sūrat al-Nās, 114).

Det återges i en saḥīḥ rapport att Profeten ﷺ vid ett tillfälle reciterade etthundra verser ur sūrat al-Nisā’ i en enda rak‘a av witr.

Du‘ā’ al-qunūt

15. Man kan visa ödmjukhet inför Allāh genom att recitera den du‘ā’ som Profeten ﷺ lärde sitt barnbarn al-Ḥasan ibn ‘Alī (raḍiya Allāhu ‘anhumā):

”Allāhumma ihdinī fī-man hadayta, wa ‘āfinī fī-man ‘āfayta, wa tawallanī fī-man tawallayta, wa bārik lī fī-mā a ‘ṭayta, wa qinī sharra mā qaḍayt. Fa innaka taqḍī wa lā yuqḍā ‘alayk. Wa innahu lā yadhillu man wālayta wa lā ya ‘izzu man

‘ādayt. Tabārakta Rabbanā wa ta ‘ālayt. Lā manjā minka illā ilayk.”

”O Allāh, vägled mig bland dem Du har väglett, skydda mig bland dem Du har skyddat, var en bundsförvant till mig bland dem Du är bundsförvant med, och välsigna mig i det Du har skänkt mig. Skydda mig från det onda i det Du har bestämt – ty sannerligen bestämmer Du och ingen kan bestämma över Dig. Den Du tar som bundsförvant förödmjukas aldrig, och den Du tar som fiende vinner aldrig ära eller makt. Välsignad och Upphöjd är Du, vår Herre. Det finns ingen tillflykt från Dig utom till Dig.”

Ibland kan man sända ṣalawāt över Profeten ﷺ, och det är tillåtet att lägga till andra du‘ā’ som är kända från sunna.

16. Det är tillåtet att recitera qunūt efter rukū‘, och att under den andra halvan av Ramaḍān lägga till förbannelser mot de otrogna, sända välsignelser över Profeten ﷺ och be för

muslimerna – ty detta är bevisat att imāmerna brukade göra på ‘Umars (raḍiya Allāhu ‘anhu) tid.

I slutet av hadīthen från ‘Abd al-Raḥmān ibn ‘Ubayd al-Qārī, som nämnts tidigare, står det: ”...*De brukade förbanna de otrogna efter halva bönen genom att säga: ‘Allāhumma qātil al-kafarata al-ladhīna yaṣuddūna ‘an sabīlik wa yukadhdhibūna rusulak wa lā yu’minūna bi-wa‘dik. Wa khālif bayna kalimatihim wa alqi fī qulūbihim al-ru‘b wa alqi ‘alayhim rijzaka wa ‘adhābak, ilāha al-ḥaqq.’* (O Allāh, förgör de otrogna som hindrar människor från att följa Din väg, som förnekar Dina sändebud och som inte tror på Ditt löfte om Domedagen. Gör dem splittrade, fyll deras hjärtan med fruktan och sänd Din vrede och Ditt straff över dem, o sanningens Gud.)

Sedan sände han ṣalawāt över Profeten ﷺ, bad om gott för muslimerna så mycket han förmådde och sökte förlåtelse för de troende.

När han avslutat detta brukade han säga:

”Allāhumma iyyāka naʿbudu wa laka nuṣallī wa nasjud, wa ilayka nasʿā wa nahfud. Wa narjū raḥmataka Rabbanā wa nakhāfu ʿadhābaka al-jadd. Inna ʿadhābaka li-man ʿādayta mulḥaq.”

”O Allāh, Dig dyrkar vi, till Dig ber vi och faller ned, för Din skull strävar och anstränger vi oss. Vi sätter vårt hopp till Din barmhärtighet, o vår Herre, och vi fruktar Ditt väldiga straff – ty Ditt straff kommer sannerligen att drabba den Du har tagit som fiende.”

Sedan sade han *”Allāhu Akbar”* och föll ned i sujūd.

Vad som sägs i slutet av witr

17. Det är sunna att säga i slutet av witr – antingen innan eller efter taslīm:

”Allāhumma innī a ‘ūdhu bi-riḍāka min sakhaṭika wa bi-mu ‘āfātika min ‘uqūbatika, wa a ‘ūdhu bika minka. Lā uḥṣī thanā’an ‘alayka, anta kamā athnayta ‘alā nafsik.”

”O Allāh, jag söker skydd i Din tillfredsställelse från Din vrede, och i Din förlåtelse från Ditt straff. Jag söker skydd hos Dig från Dig. Jag kan inte prisa Dig som Du förtjänar – Du är såsom Du har prisat Dig själv.”

18. När han avslutade witr med taslīm brukade han säga:

”Subḥān al-Malik al-Quddūs” – Ärad vare Konungen, den Allraheligaste – tre gånger, och han förlängde stavelserna och höjde sin röst den tredje gången.

Två rak‘āt efter witr

19. Man kan be två rak‘āt efter witr om man önskar, ty det är bevisat att Profeten ﷺ gjorde detta. Han sade: *”Att resa är utmattande och påfrestande. Om någon av er har bett witr,*

låt honom be två rak‘āt. Om han vaknar later är det bra, annars räknas dessa två rak‘āt till hans förmån.”

Frågor och svar

Att följa imāmen tills han avslutar tarāwīḥ

Fråga: Den mest korrekta åsikten är att antalet rak‘āt i tarāwīḥ är elva, men jag ber i en moské där man ber tjugoen rak‘āt. Kan jag lämna moskén efter den tionde rak‘an, eller är det bättre att fullfölja tjugoen rak‘āt med dem?

Svar:

Det är bättre att stanna med imāmen tills han avslutar – även om han ber fler än elva rak‘āt – ty dessa extra rak‘āt är tillåtna. Profeten ﷺ sade:

”Den som ber qiyām med imāmen tills denne avslutar – Allāh kommer att nedteckna det som om han bett hela

natten.” (Al-Nasā’ī och andra; Sunan al-Nasā’ī, Bāb Qiyām Shahr Ramaḍān)

Och Profeten ﷺ sade:

”Nattbönen bör utföras parvis – rak‘a för rak‘a – och när morgonen nalkas, be en rak‘a som witr.” (Återgiven av de sju; denna version av al-Nasā’ī)

Det råder inget tvivel om att hålla sig till Profetens ﷺ sunna är bättre och ger större belöning, så länge det görs på rätt sätt och utan jäkt. Men om valet står mellan att lämna imāmen på grund av antalet rak‘āt eller att följa med på det extra han ber, är det bättre att följa imāmen – med stöd av de ovan angivna hadītherna. Du bör dock samtidigt råda din imām att följa sunna.

Vad är bäst under dagen i Ramaḍān – att läsa Koranen eller be frivilliga böner?

Fråga: Vad är bättre under dagen i Ramaḍān – att läsa Koranen eller att be frivilliga böner?

Svar:

Prisad vare Allāh.

Profetens ﷺ sunna var att ägna sig åt många olika former av dyrkan under Ramaḍān. Jibrīl brukade gå igenom Koranen med honom under natten, och när Jibrīl mötte honom var han mer frikostig med välgörenhet än den blåsande vinden. Han var den mest givmilde av människor, och han var som störst i sin givmildhet under Ramaḍān. Under denna månad ökade han sin välgörenhet, behandlade människor med ännu större vänlighet, läste mer Koran, bad mer, reciterade mer dhikr och tillbringade tid i i'tikāf – tillbakadragenhet i moskén. Detta är Profetens ﷺ vägledning i denna aspekt av den heliga månaden.

Vad gäller frågan om det är bättre att läsa Koranen eller be frivilliga böner beror det på den enskildes omständigheter, och den sanna bedömningen är upp till Allāh – ty Han vet alla ting.

(Från al-Jawāb al-Ṣaḥīḥ min Aḥkām Ṣalāt al-Layl wa al-Tarāwīḥ, av Shaykh ‘Abd al-‘Azīz ibn Bāz, s. 45)

En specifik handling kan vara bättre för en viss person, medan en annan handling är bättre för någon annan – beroende på i vilken utsträckning en särskild handling för just den personen närmre Allāh. Vissa människor påverkas mer av frivilliga böner och kan koncentrera sig fullt ut på dem och utföra dem väl, vilket för dem närmre Allāh mer än andra handlingar. I sådant fall är dessa handlingar bättre för dem. Allāh vet bäst.

Att lägga till ytterligare en rak‘a till imāmens witr för att kunna be witr senare på natten

Fråga: Vissa personer, när de ber witr med imāmen och han säger taslīm, reser sig och lägger till ytterligare en rak‘a eftersom de vill be witr senare på natten. Vad gäller för denna handling? Räknas det som att man lämnat bönen innan imāmen avslutat?

Svar:

Prisad vare Allāh.

Vi ser inget fel med detta, och de lärda – ‘ulamā’ – har uttalat sig om att det inte är något fel att göra så för att kunna be witr i slutet av natten. Den som gör detta räknas som att ha bett med imāmen tills denne avslutade, och lade till ytterligare en rak‘a av ett lagligt skäl – nämligen för att

kunna be witr senare på natten. Det finns inget fel i detta, och det innebär inte att han lämnade imāmen i förtid. Han avslutade inte bönen i förtid – han sköt endast upp den något.

(Från al-Jawāb al-Ṣaḥīḥ min Aḥkām Ṣalāt al-Layl wa al-Tarāwīḥ, av Shaykh ‘Abd al-‘Azīz ibn Bāz, s. 41)

Allāh vet bäst.